

tanítórend egészségügyi műveltsége és ily irányú gondolkodása nélkül. Látnunk kell, hogy itt nemcsak a középfokú iskolák tanulóit, hanem az egész népet kell szem előtt tartani, melynek egészségügyi jobbléte az egész orvosi kar *pedagógiai* érzületén fordul meg! Ez a kérdés a népiskoláknak is kérdése, sőt ebben az alakjában mindennél égetőbb. Mivel pedig az elintézése nehéz, vajjon hányszor ismétlődnek még a lelkes egyesek kivánságai?! Addig is kérjük: az iskolában minél kevesebb «egészségtani előadás», minél több feszelen, közvetlen, egészségügyi beszélgetés legyen.

A Nemzetközi Élet 1913, 11—12 és 1914, 1—2. kettős számaiban egész terjedelmében lenyomatta a *M. P.* 1914, 1. számának nemzetközi szemléjét (Kemény F., Nemzetközi mozgalmak a tanügy terén c.), melyről a *Minerva* is elismeréssel emlékezett meg (Ostende, 1914, febr.).

VEGYES.

Válasz Kemény Ferencnek. (V. ö. *M. P.* 1914., 252—3.) Középiskoláink reformra szorulnak; ezt már régóta hangoztatjuk és készülünk is rá újabban. Emeltt cikkemben is, melyet már *másfél* évvel ezelőtt megírtam, csak ezt hangoztattam és ha néha erősebb színekkel festettem is a dolgokat, azt részint tapasztalatból merítettem, részint mások előadása alapján írtam meg, de mindig csak az *iskola szeretete* vezetett. Hogy céloom lett volna a magyar középiskola befeketitése, azt senki sem fogja rólam feltételezni, aki eddig kifejtett munkásságomat ismeri. *A hibáknak őszinte feltárása még nem jelenti valamely intézmény kisebbitését.* Nézzük a bíráló úrtól felemlített némely «igazságtalan» vádat: «Hogy az egyetemi tanárok az érettségizett ifjak tudásával nincsenek megelégedve». Ezt — úgy tudom — nálunk sokszor hangoztatták az egyetemi tanárok; nálunk is, de Németországban is. «Hogy a tanulók tanulmányi szabadsága felette korlátozott», ezt sehol sem mondtam; csak óhajtom, hogy ez a *német* intézmény (Freiere Bewegung) nálunk is gyökeret verjen. «Hogy a felnöttek földrajzi ismeretei gyengék», az köztudomású, azért készülünk a földrajzot a felsőbb osztályokba is bevinni, mintahogy Ausztriában is megtették. Hogy a tanárokat sok mindenféle nyugózi a tanításban, szintén ismeretes. Gondoljunk csak a *módszeres előirányzatokra* és az *előre kijelölt dolgozat-témákra*; gondoljunk a percentes osztályozásra; ha nagyobb a bukási százalék, abból mindjárt baj kerekedik. Hogy a tanár egyéniségét *némely* igazgatók és főigazgatók bilincsekbe verik, azt is látják sokan, de tudomásul venni nem akarják. Nem általánosítok; legalább nem így értettem; szomorú is volna, ha mindenütt úgy volna. Az igazgatói intézményről egészen másképen írtam az

O. K. T. K. 1905—6. évf. 723. l. «Jegyzetek a Rendtartáshoz» cím alatt. A *szakszerű* felügyeletre vonatkozó kívánsággal nem jövök ellentétbe magammal, mert más a *szakszerű* felügyelet és útbagazítás és más az, ha olyas valaki ad tanácsokat és *szigorú* utasításokat, aki a dolgokhoz nem ért, tehát nem *szakember*. Hogy cikkem nagy részt pedagógiai közhelyekkel van tele, az lehet a bíráló úr nézete, aki állandóan pedagógiával foglalkozik; de meg kell jegyeznünk, hogy sokáig kell ostromolni a közvéleményt, míg valami a köztudatba átmegy és annak szükségességéről meg lesznek győződve az emberek.

Meggyőződésem az, hogy cikkemmel — melynek kár olyan nagy fontosságot tulajdonítani — semmit sem ártottam a magyar középiskola jó hírvének, ha némely hibáját fel is tártam, hisz ugyanezekben a hibákban más nemzetek középiskolái is leledzenek, amit már másutt is szóvá tettek, és mégsem ártott azoknak. Ebből a kis cikkből csak azt látják külföldön — levonva a levonandókat — hogy azok az eszmék, melyek a pedagógiai közvéleményt foglalkoztatják, nálunk is visszhangra találtak. *Endrei Gerzson.**

Beküldött, nem nevelésügyi művek: Franklin-Társulat kiadványai: *Kenedi S.*, A magyar sajtójog; Bp., 1914, 2-80 K.; *Svante Arrhenius*, A világegyetem élete, Bp. 1914, 2 K.; *Strachey*, A francia irodalom főirányai, Bp., 1914, 1-60 K.; *Olcso Könyvtár* 1729—1745. számai (1737: Franklin Benjamin, A gazdagodás útja; 1742—45: Márki Sándor, Történet és történetírás), *Magyar Könyvtár* 732—737. számai; *Byron*, Childe Harold zarándokútja, Bp., 1914, 3 K.; *Shakespeare* összes színművei, átvizsgált vagy új fordításokban (A makrancos hölgy, A windsori víg nők, Hamlet); *Br. Kemény Zs.* hátrahagyott munkái. Sajtó alá rendezte Papp Ferenc, Bp., 1914, 8 K.; *Grew*, A modern geológia. Bp., 1914, 8 K.; — *Tamás Károly*, Történelmi felolvasások. Beszterce, 1914, 8° 85 l. — *Gombocz Z.* és *Melich J.*, Magyar Etymologiai Szótár, A! — Aszó. Bp., 1914, M. T. Akadémia.

* Ha a szerző a szóbanforgó cikknek nem tulajdonít fontosságot, ha a feltárt hibákat nem tartja a magyar középiskola sajátosságainak, ha maga is számít «levonandók levonására», ha nem tiltakozik az ellen, hogy cikkét a pedagógiával foglalkozók közhelyekből állónak tarthatják: akkor valóban nem tudjuk, mi volt a külföldi közlés célja. *A szerk.*

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1914 március 21-én.

Fináczy Ernő elnöklése mellett jelen van Bozóky Endre, Bursics Ernő jegyző, Danilovics Kálmán, Fodor Márkus, Gorzó Dénes, Gyulai Ágost, Hatos István, Imre Sándor, Kornis Gyula, Somogyi Géza, Szelényi Ödön, Székely György, Teveli Mihály és vendégek.

I. Az *elnök* az ülést megnyitva, felkéri Szelényi Ödönt székfoglalójának előadására.

II. *Szelényi Ödön* megköszöni a rendes taggá való megválasztását s felolvassa *Egy régi magyar pedagógusról* c. nagyobb tanulmányának egyes részeit.

Az *elnök* a figyelemmel hallgatott előadást megköszönve rámutat arra, hogy az előadó a filantropizmusnak oktatásügyünkre tett hatása felderítéséhez érdekes adatokkal járult, felhívja a figyelmet az ily irányú kutatásnak itt nem érintett területeire s végül átnyújtja az előadónak a rendes tagságról szóló oklevelet.

Hivatalos nyugtázás.

1914 január 31-től március 10-ig a Társaság pénztárába a következő befizetések történtek:

Rendes tagok adományai:

Juba Adolf Bpest 100 kor. Szelényi Ödön Pozsony 25 kor.

Waldapfel János Bpest. 30 kor.

Kültagok befizetései:

1911-re: Vályi Irén Budapest.

1912-re: Babos D. Veszprém. Juhász J. Szerencs. Schuszter A. Bpest. Tolvaly J. Szakállas.

1913-ra: Babos D. Veszprém. Balla B. Bpest. Benisch A. Szarajevo. Incze J. Bpest. Juhász J. Szerencs. Haraszi Gy. Jászlady. Schönbach I. Pécs. Schuszter A. Bpest. Sebők J. Tata. Szabó I. Radnalajosfalva. Szombathy K. Kaposvár. Thienemann Mária Bpest. Vass I. Vulkán.

1914-re: báró Ambrózy Istvánné Barstaszár. Ambrus A. Kudzstr. Bajai A. Miskolcz. Balogh P. Szentendre. Baltázár G. Kecskemét. Bardócz P. Bpest. Bánkorsós J. Erzsébetfalva. Bellai M. Tata. Belóczy S. Késmárk. Biró I. Szeged. Bleyer J. Bpest. Borbély J. Egerbegy. Boross A. Karczag. Buday Tekla Kíspeszt. Cselényi J. Szepesváralja. Cserép J. Bpest. Csongvay F. Székelyszenterzsébet. Danczer B. Bpest. Dömötör S. Léva. Dudinszky E. Nagykálló. Eisler M. Kaposvár. Faith

M. Körmöczbánya. Farkas I. Turkeve. Farkas J. Gércze. Félegyházi A. Székelyudvarhely. Földes V. Oraviczbánya. Franz M. Brassó. Gácsér J. Debreczen. Geréb J. Bpest. Gorzó D. Bpest. Gönczy L. Székelyudvarhely. Haendel V. Selmeczbánya. Heller R. Baja. Hoffmann Gy. Pusztabarta. Horváth K. Bpest. Jancsó G. Szepsiszentgyörgy. Jankulov B. Baja. Józsa D. Ujpest. Kablay I. Ózd. Kardos I. Nyiregyháza. Kasza F. Pécs. Kellemen K. Sümeg. Kempl Gy. Ujvidék. Kerekes Á. Bpest. Kertész Ö. Sátoraljaújhely. Klinda Gy. Bpest. Kobi J. Léva. Kopótsy B. Nagyvárad. Kovács G. Fiume. Kovács I. Surján. Kovács J. Zenta. Kovács K. Léva. Kőszegi Gy. Kolozsvár. Láng N. Lázár K. dr. Lázár Sz. Bpest. 2-50 kor. Lados J. Modor 3-50 kor. Loisch J. Bpest. Ludmann O. Eperjés. Mattyasovszky K. Esztergom. Mátrai R. Bpest. Migály A. Pinkafő. Molnár L. Anina. Morvay Gy. Bpest. Nagy B. Bpest. Nagy J. Ujverbász. Nemes Margit Kaposvár. Nemessányi Adél Ujvidék. Németh S. Felsőlövő. Pécsy B. Bpest. Pinczér J. Ujballa. Posch Á. Bpest. Poskay F. Léva. özv. Radnay Jenőné Bpest. Radulovics T. Cserépalja. Rajcsányi E. Kevevára. Révész L. Rózsahegy. Rizinger J. Léva. Ruzicska L. Léva. 2. kor. Sáringer J. Óballa. Schmitt S. Bpest. Schütz J. Fiume. Simonffy J. Szombathely. Simonyi Z. Korpona. Schusster O. Zalaegerszeg. dr. Szabó P. Bpest. dr. Szántó K. Pozsony. Szamosi J. Orosháza. Szilágyi S. Bpest. özv. Szilágyi Sándorné Mezőtúr. Tanács I. Sárospatak. Thienemann Mária Bpest. Tollár I. Léva. Vargha T. Gyöngyös. Vass I. Vulkán. Végh J. Sárospatak. Wagner L. Pozsony. Weinhold K. Szászsebes. Werner A. Baja. Zlinszky A. Bpest.

1915-re: Bellai M. Tata. Morvay Gy. Bpest. Nagy L. Orosháza. Sándor L. Hátszeg. Vass I. Vulkán.

1916-ra: Bellai M. Tata. Morvay Gy. Bpest.

Lezárattott 1914 március 10-én.

Kérelem. Felkérem a Társaság azon tisztelt tagjait, akik tagdíjaikkal még hátralékban vannak, hogy a hátralékot mielőbb, címemre juttatni szíveskedjenek. Az alapszabályok 16. §-a értelmében a tagdíj az év első negyedében fizetendő.

Kérem továbbá azon tisztelt tagokat, akik a Magyar Pædagiát helytelen címzés miatt késedelmesen kapják kézhez, szíveskedjenek helyes lakcímüket velem mielőbb közölni. Egyáltalában a nyilvántartás érdekéből kérem a tisztelt tagtársakat, hogy minden címváltozást velem haladéktalanul közöljenek.

Dr. Bozóky Endre,

kir. tan., áll. középisk. igazgató, pénztáros.
Budapest, II., Albrecht-út 31.